

Dokumenty gospodarki leśnej w lasach niepaństwowych (I)

Konstytucja oraz ustawy gwarantują właścicielom lasów niepaństwowych swobodę gospodarowania. Ale nie wg zasady „wolność Tomku w swoim domku”.

Granicami swobody gospodarowania we własnym lesie jest wypełnianie określonych ustawowych zobowiązań dotyczących powszechnej ochrony, trwałego utrzymywania i zapewnienia ciągłości użytkowania lasów. Właściciel lasu powinien także właściwie i terminowo realizować ustalone zadania gospodarki leśnej. Takie gospodarowanie nie wymaga uzyskiwania odrębnych zezwoleń i decyzji. Kontakt właściciela lasu z leśnikiem, reprezentującym organ nadzoru nad gospodarką leśną, może się wówczas ograniczać do cechowania pozyskanego drewna i pobrania świadectwa legalności pozyskania.

Uproszczony plan i inwentaryzacja

W ustawie o lasach stwierdzono, że gospodarka leśna w lasach niepaństwowych prowadzona jest **w oparciu o uproszczone plany urzędnika lasu (UPUL)**, natomiast tam, gdzie nie sporządza się takich planów (lasy rozdrobione o powierzchni do 10 ha) – **zgodnie z decyzjami starosty wydanymi na podstawie inwentaryzacji stanu lasu**. UPUL i inwentaryzację sporządza się na okres 10 lat. W przypadku lasów niepaństwowych należących do osób fizycznych i wspólnot, UPUL sporządzany jest na koszt i zlecenie starosty. Sporządzanie INW dla lasów rozdrobionych o powierzchni do 10 ha zawsze zleca starosta. Wybór wykonawcy prac wymaga przeprowadzenia zamówienia publicznego.

Za plan płaci starostwa

Podstawę prawną UPUL i INW stanowi ustawa z 28 września 1991 r. o lasach, natomiast szczegółowe warunki i tryb sporządzania tych dokumentów określają przepisy rozporządzenia ministra środowiska z 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urzędnika lasu, uproszczonego planu urzędnika lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu.

Wykonawca przy sporządzaniu UPUL i INW uwzględnia wymogi hodowli, ochrony, urządzania, ochrony przeciwpożarowej i użytkowania lasu, wymogi ochrony przyrody i krajobrazu oraz ochrony różnorodności biologicznej, potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa, zasady prowadzenia gospodarki leśnej w lasach ochronnych, istniejący i planowany w aktach prawa miejscowego sposób zagospodarowania lasu i jego

otoczenia oraz potrzeby racjonalnego kształtowania i ochrony zasobów wodnych. Tym samym dla jakości opracowania decydujące znaczenie mają prace terenowe, które powinny być poprzedzone powiadomieniem – w sposób miejscowo przyjęty, właścicieli lasów o przystąpieniu do realizacji prac urzędniowych, wraz z podaniem sposobu kontaktowania się z wykonawcą.

Z czego składa się UPUL?

- 1) skrócony opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, zawierający informację o powierzchni poszczególnych drzewostanów, gruntów przejściowo pozbawionych roślinności leśnej, gruntów przeznaczonych do zalesienia wynikającej z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, gatunku drzewa dominującego w drzewostanie z określeniem jego wieku i bonitacji, miąższości i zarzewieniu całego drzewostanu, siedliskowym typie lasu, gospodarczym typie drzewostanu (teraz typie drzewostanu) oraz zestawienie powierzchni lasów ochronnych,
- 2) ogólny opis drzewostanów wraz z zestawieniem powierzchni gruntów i miąższości drzewostanu wg gatunków głównych i ich wieku,
- 3) rejestr zawierający zestawienie powierzchni lasów wg gatunków głównych oraz ich wieku i zadania z zakresu gospodarki leśnej (wszystkie traktowane są jako obligatoryjne),
- 4) kopia lub wyrys mapy ewidencyjnej gruntów z oznaczeniem działek ujętych w sporządzanym UPUL.

Co znajdziemy w UPUL?

Rejestr, o którym mowa w pkt. 3, sporządzany jest wg właścicieli dla każdej działki gruntu należącej do danej osoby, z określeniem maksymalnej ilości drewna przewidzianego do pozyskania w okresie obowiązywania UPUL. Ta wielkość to tzw. „etat cięć”.

- Znajdziemy tam także wskazania dotyczące:
- a) ponownego wprowadzenia roślinności leśnej (upraw leśnych) w lasach,
 - b) zalesienia gruntów,
 - c) przebudowy drzewostanu,
 - d) pielęgnowania lasu,
 - e) ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej,
 - f) ochrony gleb i wód.

Wskazania oznaczane są symbolami, których wyjaśnienia można szukać w innych częściach UPUL.

Z czego wynika etat?

Etat cięć ustala się w trakcie prac urzędniowych. To ilości drewna przewidziane do

Wiek rębności dla brzozy wg UPUL to 60 lat. W Lasach Państwowych to ok. 80 lat

pozyskania w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania rębego oraz przedrębego. Konkretnie wielkości liczbowe, czyli m.in. liczba metrów sześciennych, jaką może wyciąć poszczególne właściciel, ustalone są z zachowaniem obowiązujących reguł i warunków użytkowania lasu. Uwzględniają one cele i warunki gospodarki leśnej, sposoby ich realizacji ustalone osobno dla każdego drzewostanu i urządzanego lasu oraz:

- 1) w przypadku użytkowania rębego:
 - a) minimalnego wieku rębności poszczególnych gatunków drzew w drzewostanach zapewniającego osiągnięcie celów gospodarki leśnej (ten wiek jest zwykle niższy niż w Lasach Państwowych)
 - 120 lat dla dębu, jesionu, wiązu,
 - 100 lat dla buka, jodły,
 - 80 lat dla sosny, świerka, modrzewia, daglezi, klonu,
 - 60 lat dla brzozy, grabu, olchy czarnej,
 - 40 lat dla osiki,
 - 30 lat dla topoli, olchy szarej.
 - b) potrzeb w zakresie przebudowy drzewostanów niezapewniających osiągnięcia celów gospodarki leśnej (do przebudowy, np. zbyt lukowatych, o niewłaściwym składzie gatunkowym), w tym przypadku nie uwzględnia się minimalnego wieku wycięcia,
 - c) istnienia lasów ochronnych oraz ustanowionych form ochrony przyrody,
 - d) następstwa cięć kolejnych drzewostanów,
- 2) w przypadku użytkowania przedrębego: potrzeb pielęgnacyjnych oraz stanu sanitarnego lasu, przy czym założono, że etat cięć w tym przypadku nie przekroczy 20% miąższości drzewostanu wskazanej w sporządzanym UPUL.

◆ Piotr Skolud